

δυσκολίας· ὅστις ὅμως ἤθελεν ἐγκύψει, θὰ εὔρη μέγα βοήθημα εἰς τὸ ἕξ εἴκοσι σελίδων λεξιλόγιον ξενικῶν λέξεων, ὅπερ ὁ συγγραφεὺς συντάξαε τῇ συνεργασίᾳ τοῦ ἐντριβοῦς περὶ τὰ ἐνετικά κείμενα Διευθυντοῦ τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Μανούσακα.

Εὐχάριστος εἶναι ἡ ἐμφάνισις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ποικίλων δημοσιευμάτων τοῦ λαϊκοῦ δικαίου. Πλὴν τῆς ἐξαιρέτου ἐργασίας, ἣτις συντελεῖται εἰς τὸ Ἀρχεῖον τῆς ἱστορίας τοῦ ἑλληνικοῦ Δικαίου τῆς Ἀκαδημίας, καὶ ἄλλα ποικίλα ἔγγραφα ἔχουν ἐκδοθῆ καὶ ἐκδίδονται ἐξ ἰδιωτικῶν ἀρχείων ὑπὸ τε νομικῶν καὶ φιλολόγων. Κορύφωμα τῶν ἐκδόσεων τούτων ἀποτελεῖ ὁ πλούσιος ἀμητὸς ὁ συγκομιζόμενος εἰς τοὺς τρεῖς παρουσιαζομένους τόμους, δι' ὧν μάλιστα—ἄς προστεθῆ καὶ τοῦτο—δὲν ἐξαντλοῦνται τὰ σχετικὰ ἀρχεῖα ἐξ ὧν ἦντλησε τὸ περιεχόμενον ὁ συγγραφεὺς, ὁ βαθὺς γνώστης τοῦ ὅλου ρωμαϊκοελληνικοῦ δικαίου καὶ ἀκάματος ἐρευνητῆς ἀνεκδότων πηγῶν.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.— Οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις καὶ τεχνικὴ ἐκπαίδευσις, ὑπὸ Ζενοφ. Ζολώτα.

1. Τεχνολογικὴ πρόοδος καὶ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις.

Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις συνδέεται στενῶτατα πρὸς τὴν τεχνολογικὴν πρόοδον. Αἱ ἤδη προηγμένα χῶροι ἐπραγματοποίησαν τὴν οἰκονομικὴν των ἀνάπτυξιν διὰ βραδείας ἐξελίξεως, ἡ ὁποία ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν βαθμιαίαν προαγωγὴν τῆς τεχνολογίας, ἀρξαμένην περίπου ἀπὸ τοῦ 18ου αἰῶνος. Σήμερον ἡ διαφορὰ μεταξὺ ἀνεπτυγμένων, ἡμιανεπτυγμένων καὶ ὑπαναπτύκτων χωρῶν, ἐκδηλουμένη ὡς διαφορὰ οἰκονομικοῦ πλούτου καὶ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος, εἰς τελικὴν ἀνάλυσιν εἶναι κυρίως διαφορὰ τεχνολογικοῦ ἐπιπέδου. Πράγματι, εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας χώρας, ἀνεξαρτήτως οἰκονομικοῦ καθεστῶτος, ἔχει ἤδη γίνεαι ἀντικείμενον πρακτικῆς ἐφαρμογῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀξιοποιήσεως ὀλόκληρος ἡ κληρονομία τῆς τεχνολογικῆς ἐξελίξεως μὲ ἀποτέλεσμα τὴν μεγάλην αὐξήσιν τοῦ πλούτου καὶ τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος, ἐνῶ ἡ πρόοδος συνεχίζεται περαιτέρω. Εἰς τὰς ἡμιανεπτυγμένας ἐξ ἄλλου χώρας μόνον τμῆμα τῆς τεχνολογικῆς προόδου ἔχει ἀφομοιωθῆ καὶ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ πλούτου καὶ τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος εἶναι σχετικῶς μικρά. Τέλος εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας ἡ τεχνολογικὴ ἀνάπτυξις εὐρίσκεται ἀκόμη εἰς τὰ σπάργανα καὶ τὰ χρησιμοποιούμενα πρωτόγονα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μέσα παραγωγῆς καὶ μέθοδοι ἀντανაკλῶνται εἰς τὸ πολὺ χαμηλὸν ἐπίπεδον εἰσοδήματος τοῦ πληθυσμοῦ των.

Ἡ τεχνολογικὴ πρόοδος καὶ ἡ βελτίωσις τῶν μεθόδων ὀργανώσεως εἶναι ἐκείνη ἢ ὁποῖα ὠδήγησεν εἰς τεραστίαν αὔξησιν τῆς παραγωγικότητος τῆς ἐργασίας καὶ κατέστησε δυνατὴν τὴν ἐκμετάλλευσιν πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν, αἱ ὁποῖαι παρέμεναν ἄλλοτε ἀχρησιμοποίητοι.

Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις εἶναι ἀκριβῶς ἡ διαδικασία συσσωρεύσεως πραγματικοῦ κεφαλαίου, ἢ προωθουμένη διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἐξελισσομένων τεχνικῶν καὶ ὀργανωτικῶν μεθόδων, αἱ ὁποῖαι προκαλοῦν αὔξησιν τῆς παραγωγικότητος καὶ συνεπῶς καὶ τοῦ εἰσοδήματος καὶ τῶν ἐπενδύσεων. Οὕτω καθίστανται δυνατὰ νέα τεχνολογικὰ ἐφαρμογαί, αἱ ὁποῖαι ὀδηγοῦν εἰς περαιτέρω αὔξησιν τῆς παραγωγικότητος, τοῦ εἰσοδήματος καὶ τῶν ἐπενδύσεων κ.ο.κ.

Αἱ ὑπανάπτυκτοι χῶροι εὐρίσκονται σήμερον εἰς θέσιν ἐξαιρετικῶς πλεονεκτικὴν ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν θέσιν τῶν ἤδη ἀνεπτυγμένων χωρῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἤρχισεν ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις των. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι αἱ ὑπανάπτυκτοι χῶροι δὲν εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ δημιουργήσουν ἐξ ὑπαρχῆς, ἀλλὰ δύνανται νὰ χρησιμοποιήσουν ὀλόκληρον τὴν ἐπιστημονικὴν πρόοδον καὶ τὴν συσσωρευμένην τεχνικὴν καὶ ὀργανωτικὴν πεῖραν τῶν χωρῶν αἱ ὁποῖαι ἔχουν φθάσει εἰς προηγμένον στάδιον ἀναπτύξεως.

Αἱ ἤδη ἀνεπτυγμένοι χῶροι ἐπραγματοποίησαν τὴν ἐκβιομηχανίσιν των διὰ μακρᾶς διαδικασίας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις ἐπροχώρει, ὡς εἶπομεν, βαθμιαίως, παραλλήλως πρὸς τὴν βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν τῆς τεχνολογίας. Αἱ ὑπανάπτυκτοι χῶροι ὅμως ἔχουν εἰς τὴν διάθεσίν των ὀλόκληρον τὴν συσσωρευθεῖσαν καὶ συσσωρευομένην ἀκόμη γνῶσιν διὰ τῆς προσπαθείας τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν. Τοῦτο ἀσφκλῶς ἀποτελεῖ οὐσιῶδες πλεονέκτημα, διότι καθιστᾷ δυνατὴν τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς διαδικασίας τῆς ἀναπτύξεως, τὴν πραγματοποίησιν ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν προόδου, ἢ ὁποῖα κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐκβιομηχανίσεως τῆς Εὐρώπης ἀπῆλθον πλέον τοῦ αἰῶνος.

2. Ὁ ρόλος τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα δὲν σημαίνουν ὅτι ἡ ἀξιοποίησις τῶν ὑφισταμένων ἤδη τεχνολογικῶν ἐπιτευγμάτων καὶ ὀργανωτικῶν μεθόδων δύναται νὰ πραγματοποιηθῆ αὐτομάτως. Ἡ ἀφομοίωσις καὶ ἡ οἰκονομικὴ ἐκμετάλλευσις ξένων γνώσεων καὶ ξένης τεχνολογίας ἀπὸ τὰς ὑπανάπτυκτους χώρας ἀπαιτεῖ ἐπίμονον καὶ συστηματικὴν προσπάθειαν ἀπὸ μέρους των. Ἐὰν εἰς τὴν πρώτην τοῦλάχιστον φάσιν τῆς ἀναπτύξεώς των, ἢ πρόοδός των δὲν προϋποθέτει διάνοξιν νέων ὀριζόντων ἀπὸ τὰς ἰδίας εἰς τὸ ἐπιστημονικὸν καὶ τεχνικὸν πεδῖον, προϋποθέτει ὅμως τὴν δημιουργίαν φορέων

των γνώσεων των ήδη αξιοποιημένων εις τὰς προηγμένας οικονομίας. Ὀφείλουσιν αὐταὶ νὰ προσαρμόσουν τὰς τεχνικὰς μεθόδους καὶ τὴν οικονομικὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν μεθόδων αὐτῶν εἰς τὰς ἰδίας των συνθήκας καὶ νὰ ἀναπτύξουν τὰς ὀργανωτικὰς καὶ τεχνικὰς ικανότητες τοῦ ἀνθρωπίνου συντελεστοῦ τῆς παραγωγῆς εἰς βαθμὸν, ὥστε νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ ἀξιοποίησις τῆς ξένης συσσωρευμένης γνώσεως. Ἡ πραγματοποίησις τῶν σκοπῶν αὐτῶν ἀπαιτεῖ τεραστίαν προσπάθειαν, διότι ἀναφέρεται εἰς ὀλόκληρον τὸν ἐργαζόμενον πληθυσμὸν. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν αἱ ἐπενδύσεις διὰ τὴν συστηματικὴν τεχνολογικὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ πληθυσμοῦ πρέπει νὰ καταλαμβάνουν τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν σειρὰν προτεραιότητος ἐνὸς προγράμματος οικονομικῆς ἀναπτύξεως.

Ὁ προγραμματισμὸς τῆς τεχνικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως πρέπει νὰ θεωρηθῆ ἑμελιῶδες στοιχεῖον τοῦ γενικοῦ οικονομικοῦ προγραμματισμοῦ. Οὐδεὶς προγραμματισμὸς οικονομικῆς ἀναπτύξεως ἐπιτρέπεται νὰ θεωρηθῆ ὡς πραγματικὸς προγραμματισμὸς καὶ δύναται νὰ ἔχη πιθανότητα ἐπιτυχίας ἐφ' ὅσον δὲν προβλέπει εἰς τὸν προσήκοντα βαθμὸν περὶ τῆς συστηματικῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὴν νεωτέραν τεχνολογίαν καὶ μεθόδους ὀργανώσεως. Ὁ παράγων τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως εἶναι τόσον οὐσιώδης, ὥστε καὶ εἰς περίπτωσιν ἐλλείψεως γενικωτέρου οικονομικοῦ προγράμματος θὰ ἤρκει ἡ συστηματικὴ ἐκπαίδευσις τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰς νεωτέρας μεθόδους παραγωγῆς καὶ ὀργανώσεως διὰ νὰ πραγματοποιηθῆ ἀξιοσημείωτος πρὸδος τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως. Τὸ γεγονός δὲ ὅτι ἡ τεχνικὴ ἐκπαίδευσις ἀρχίζει νὰ ἀποδίδῃ τοὺς πρώτους της καρποὺς μετὰ παρέλευσιν ὀρισμένων ἐτῶν καθιστᾷ ἐπιτακτικώτεραν τὴν ὑψηλὴν προτεραιότητα τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐντὸς τοῦ γενικωτέρου προγράμματος οικονομικῆς ἀναπτύξεως.

Ἡ σημασία τῆς τεχνολογικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς τεχνικῆς μορφώσεως ἐν τούτοις παραβλέπεται ἢ τίθεται εἰς ἐντελῶς δευτερεύουσαν μοῖραν, ἐξάιρεται δὲ μόνον ἡ σημασία τοῦ σπανίζοντος εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας κεφαλαίου. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι εἰς τὰ πολυπληθῆ πολυσέλιδα συγγράμματα περὶ οικονομικῆς ἀναπτύξεως εἴτε οὐδόλως μνημονεύεται ὁ παράγων τῆς τεχνικῆς μορφώσεως εἴτε θίγεται παρεμπιπτόντως. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ εἰς τὴν χώραν μας, χαρακτηριστικὸν δὲ εἶναι ὅτι κατὰ τὴν ἀσκηθεῖσαν προσφάτως κριτικὴν ἐπὶ τοῦ προγράμματος οικονομικῆς ἀναπτύξεως ὑπὸ οὐδενὸς ἐκ τῶν ἀσχοληθέντων μὲ τὸ θέμα ἐμνημονεύθη ὁ τεχνολογικὸς καὶ μορφωτικὸς παράγων.

Ἡ ἀξιοποίησις τοῦ διαθέσιμου φυσικοῦ πλούτου καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας δὲν εἶναι δυνατὴ καὶ ἂν ἀκόμη ἐξυρευθῆ τὸ ἀπαιτούμενον κεφάλαιον διὰ τὴν χρηματοδότησιν ἐπενδύσεων, ἐφόσον δὲν ὑφίστανται συγχρόνως ὀρισμένοι τεχνικὰ καὶ ὀργανωτικὰ προϋποθέσεις, αἱ ὁποῖαι νὰ καθιστοῦν δυνα-

τήν τήν ἐκμετάλλευσιν τῆς τεχνολογικῆς κληρονομίας καὶ ὀργανωτικῆς πείρας τῶν ἤδη ἀνεπτυγμένων χωρῶν. Ἡ αὔξησις τῆς παραγωγικότητος διὰ τῆς χρησιμοποίησεως περισσοτέρου κεφαλαίου εἰς τὴν διαδικασίαν τῆς παραγωγῆς προϋποθέτει καὶ χρησιμοποίησιν ἐπιστημονικῆς, ὀργανωτικῆς καὶ ὑψηλοῦ ἐπιπέδου τεχνικῆς ἐργασίας εἰς εὐρυτάτην ἔκτασιν. Εἰς τὴν γεωργίαν π.χ. ἡ χρησιμοποίησις βελτιωμένων τεχνικῶν μεθόδων, ἡ ὀρθολογικὴ διάρθρωσις τῶν καλλιεργειῶν καὶ ἐν γένει κάθε νεωτερισμὸς ὁ ὁποῖος συνεπάγεται αὔξησιν τῆς παραγωγικότητος προϋποθέτει ἐν ὀρισμένον ἐπίπεδον ἀναπτύξεως καὶ μορφώσεως τῶν ἀγροτῶν. Οὗτοι εἶναι ἀναγκαῖον, ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ ἔχουν ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὴν νοστροπίαν τῆς ἀδρανείας καὶ τῆς προσηλώσεως εἰς τὴν παράδοσιν, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τοὺς γεωργικοὺς πληθυσμοὺς τῶν ὑπαναπτύκτων χωρῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἀποκτήσουν ἐν *minimum* τεχνικῶν γνώσεων.

Διὰ νὰ καταστῇ ἐπομένως δυνατὴ ἡ μεταφύτεσις τῆς ξένης τεχνολογίας εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας καὶ νὰ ἐπιταχυνθῇ ἡ οἰκονομικὴ τῶν ἀνάπτυξις εἶναι ἀπαραίτητος ἡ συστηματικὴ τεχνικὴ μόρφωσις τοῦ πληθυσμοῦ των. Ὅσον δὲ εὐρυτέρα εἶναι αὕτη, τόσον εὐκολωτέρα θὰ καθίσταται ἡ ἀξιοποίησις τῆς τεχνολογικῆς προόδου.

Ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ὡς προβλήματος κυρίως ἐξευρέσεως κεφαλαίων εἶναι ἐντελῶς μονομερῆς καὶ εἰς τοῦτο ὀφείλεται ἡ μικρὰ ἀπόδοσις τῶν καταβληθεισῶν προσπαθειῶν εἰς πολλὰς ὑπαναπτύκτους χώρας ὅπου αἱ γενόμεναι ἐπενδύσεις κεφαλαίου εἰς εὐρυτάτην κλίμακα συνωδεύθησαν ἀπὸ σπατάλας καὶ ἀποτυχίας. Ἡ τάσις νὰ ὑπερτονίζεται ἡ σημασία τῆς στενότητος κεφαλαίου ὠδήγησεν εἰς παραγνώρισιν τοῦ βασικοῦ ρόλου τοῦ τεχνικοῦ καὶ ὀργανωτικοῦ παράγοντος εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν καὶ οὕτως ἡ τεχνικὴ μόρφωσις καὶ ἡ ἐκπαίδευσις εἰς τὰς ὀργανωτικὰς μεθόδους δὲν ἔχουν λάβει εἰς τὴν ἱεράρχησιν τῶν ἐπενδύσεων θέσιν ἀνάλογον πρὸς τὴν θεμελιώδη σημασίαν των. Ἡ πλάνη αὕτη πρέπει νὰ ἀρθῇ καὶ νὰ ἀναγνωρισθῇ ἡ βαρῦτης τοῦ τεχνικοῦ καὶ ὀργανωτικοῦ παράγοντος. Ἡ ἔλλειψις ὀργανωτικῶν καὶ τεχνικῶν στελεχῶν, ἱκανῶν νὰ ἐφαρμόσουν τὴν σύγχρονον τεχνολογίαν καὶ ἡ ἔλλειψις εἰδικευμένου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ εἰς ὅλους τοὺς κλάδους παραγωγῆς, καθιστᾷ ἀδύνατον τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ διαθέσιμου ἤδη κεφαλαίου διὰ τὴν προώθησιν τῆς ἀναπτύξεως. Ἡ προσπάθεια ἐπομένως ἀντὶ νὰ συγκεντροῦται ἐξ ὀλοκλήρου πρὸς τὴν ἀναζήτησιν κεφαλαίου πρέπει νὰ στραφῇ ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν τεχνικὴν μόρφωσιν καὶ διαπαιδαγώγησιν τοῦ πληθυσμοῦ εἰς εὐρυτάτην κλίμακα καὶ εἰς ὅλους τοὺς κλάδους εἰς τρόπον, ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς συγχρόνου τεχνολογίας καὶ τῶν συγχρόνων ὀργανωτικῶν μεθόδων εἰς τὴν διαδικασίαν τῆς παραγωγῆς.

Εἰς οἰανδήποτε προγραμματισμένην σειρὰν ἐπενδύσεων ἡ τεχνικὴ μόρφωσις πρέ-

πει να ἔχη πρώτην προτεραιότητα. Εἰς τὰς πραγματικῶς ὑπαναπτύκτους χώρας ὑπάρχει ἐπείγουσα ἀνάγκη διαδόσεως καὶ τῆς στοιχειώδους μορφώσεως, ἐνῶ εἰς τὰς ἡμιανεπτυγμένας τοιοῦτο πρόβλημα δὲν ὑφίσταται. Ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς μὲν καὶ διὰ τὰς δέ, εἶναι ἀπαραίτητος ἡ συστηματικὴ προώθησις τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ἡ εἰς αὐτὴν ἐπένδυσις κεφαλαίου. Ἄπαξ ἐπιτευχθῆ ἀνύψωσις τοῦ τεχνικοῦ ἐπιπέδου τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ὑπαναπτύκτων χωρῶν καὶ ἡ οἰκονομικὴ των πρόοδος δύναται νὰ εἶναι ταχεῖα. Μόνον δὲ οὕτω ὁ παράγων κεφάλαιον δύναται νὰ ἀξιοποιηθῆ πλήρως καὶ νὰ ἀποσοβηθοῦν βασικὰ σφάλματα καὶ τεράστια σπατάλαια.

Ὁ ὑπερτονισμὸς τῆς σημασίας τῆς στενότητος τοῦ κεφαλαίου καὶ παραλλήλως ἡ παραγνώρισις τοῦ πρωταρχικοῦ ρόλου τοῦ τεχνικοῦ καὶ ὀργανωτικοῦ παράγοντος δύναται νὰ ὀδηγήσῃ εἰς πλήρη ἀποτυχίαν τῆς προσπαθείας οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Διότι, ἐνῶ ἡ ἀναπλήρωσις τῆς ἐλλείψεως τῶν ὀργανωτικῶν καὶ τεχνικῶν προϋποθέσεων ἀπαιτεῖ ἐπίμονον καὶ μακροχρόνιον προσπάθειαν, τὸ πρόβλημα τοῦ σχηματισμοῦ ἐπαρκοῦς ἀποταμειωτικοῦ κεφαλαίου δύναται κατ' ἀρχὴν νὰ ἀντιμετωπισθῆ διὰ τῆς ἀντλήσεως κεφαλαίου ἐξ ἐξωτερικῶν πηγῶν ὡς καὶ διὰ καταλλήλων δημοσιονομικῶν καὶ πιστωτικῶν χειρισμῶν. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται ὅτι ἡ διαδικασία τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ἄπαξ ἀρξασμένη, δημιουργεῖ αὐτομάτως διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ εἰσοδήματος νέα κεφάλαια, τὰ ὅποια δύναται νὰ ἀξιοποιηθοῦν περαιτέρω εἰς ἐπενδύσεις, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν αἱ τεχνικαὶ γνώσεις καὶ ὁ ὀργανωτικὸς παράγων, ὅπως ἀκριβῶς ἐγένετο εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς μεταπολεμικῆς γερμανικῆς ἀνασυγκροτήσεως.

Τὸ θέμα τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως, ὡς θεμελιώδους παράγοντος τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἑλλάδος, πραγματεύομαι ἐκτενῶς εἰς μελέτην μου ἡ ὅποια πρόκειται νὰ κυκλοφορήσῃ προσεχῶς.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΜΗ ΜΕΛΩΝ

ΦΥΣΙΚΗ ΧΗΜΕΙΑ.— Αἰωρηματικότης κόνεων. **3ον.** Ἀσβεστιομαγνησιοῦχα ὄρυκτά. Ὅγκοι κατακαθίσεως καὶ ποσότης αἰωρήσεως, ὑπὸ **Ἐμμ. Βογιατζάκη, Δημ. Γιαννακουδάκη καὶ Κωνσταν. Σιπητιάνου.** Ἀνεκοινώθη ὑπὸ τοῦ κ. Ἐμμ. Ἐμμανουήλ.

«Μελετᾶται ἐνταῦθα ἡ αἰωρηματικότης ἀσβεστιομαγνησιοῦχων ὄρυκτῶν ἐντὸς ὕδατος, ὕδατικῶν διαλυμάτων τασενεργῶν οὐσιῶν καὶ διαφόρων ἀλκοολῶν. Διεπιστώθη αὐξήσις τῆς αἰωρηματικότητος παρουσίᾳ τῶν τασενεργῶν οὐσιῶν εἰς ὕδατικά διαλύματα καὶ ἐλάττωσις αὐτῆς εἰς τὰς μελετηθείσας ἀλκοόλας τῇ προσθήκῃ τούτων».

Αἱ μελέται ἐπὶ τῆς αἰωρηματικότητος παρουσιάζουν ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον τό-